

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Omkostninger ved dyrkning af pil som klimavirkemiddel	Ansvarlig	KRP
	Oprettet	21-01-2020
Projekt: [3840, Optimering af klimaindsatsen i markbruget]	Side	1 af 3

Omkostninger ved dyrkning af pil som klimavirkemiddel

Klimarådet har foreslået, at der dyrkes 100.000 ha pil til energiformål, for at reducere det danske klimaaftryk. Årsagen er, at pils klimaaftryk er væsentlig lavere end andre landbrugsafgrøders, særligt fordi pil ikke gødes væsentligt mindre. Spørgsmålet er dog, om det vil være økonomiske rentabelt for landbruget, at udskifte f.eks. korn med dyrkning af pil. Økonomien i dyrkning af pil i forhold til korn afhænger af flere forhold, særligt det forventede udbytte i både korn og pil. Det må antages, at pil vil være mest rentabelt på de lettere jorde, hvor korn yder relativt dårligere end pil.

Formål:

Formålet med denne analyse er at beregne, hvordan placeringen af piledyrkningen på forskellige jordtyper påvirker økonomien i piledyrkning. Herunder at afdække:

- 1) Hvor pil paceres billigst muligt
- 2) Beregne omkostningen ved at skifte til pil som afgrøde

Forudsætninger og økonomidata

Pil erstatter et sædskifte med vintersæd og vårbyg. Rationalet for at erstatte korn, er at landmanden næppe vil erstatte højværdi afgrøder som frøgræs og kartofler, og at grovfoderproducenterne nødvendigvis må producere deres grovfoder tæt på bedriften. Derfor vil grovfoder ikke blive erstattet. Dyrkning af pil vil også næppe ske i lavbundslande, hvor der er bedre rationale i at udtage jorderne og ophøre med dræning. Det efterlader kun korn sædskiftet som mulig erstatning.

Dækningsbidraget for de enkelte afgrøder hentes fra farmtalonline.dk. Der er anvendt standardforudsætningerne for hver afgrøde for dyrkningsåret 2018. Der regnes for to forskellige pileafgrøder. En hvor pil høstes ved helskudshøst og en hvor pil høstes ved direkte flisning. Direkte flisning er i dag langt den mest almindelige høstmetode.

Sammenligning af omkostninger ved korn- og piledyrkning

Dækningsbidrag efter styk og maskinomkostninger for de enkelte afgrøder ses i tabel 1. Det er tydeligt, at kun dyrkning af pil på sandjord kan være rentabelt, og helskudshøst med efterfølgende flisning er ikke rentabelt ved substitution af nogen afgrøder.

Tabel 1. Dækningsbidrag efter styk- og maskinomkostninger

	Vårbyg (kr. pr ha)	Vinterhvede (kr. pr ha)	Pil – helskudshøst (kr. pr ha)	Pil - direkte flisning (kr. pr ha)
JB1-3	754	132	133	991
JB5-JB6	3.268	4.006	133	991

Man skal være opmærksom på, at pil ikke udelukkende kan erstatte vårbyg eller vinterhvede, i sædskiftet, fordi vinterhvede og vårbyg vil blive dyrket i samme sædskifte. Da pil er en flerårig plante med en dyrkningscyklus på ca. 20 år, vil både vinterhvede og vårbyg blive fortrængt, fordi det er kornsædskiftet som sådan pil fortrænger.

Tabel 2. Dækningsbidrag (kr. pr ha) efter styk- og maskinomkostninger med forskellige fordelinger af vårbyg og vinterhvede i sædskiftet. Andele i %

	Vårbyg/Vinterhvede 75/25 (kr. pr ha)	Vårbyg/Vinterhvede 50/50 (kr. pr ha)	Vårbyg/Vinterhvede 25/75 (kr. pr ha)	Pil – hel- skudshøst (kr. pr ha)	Pil - direkte flisning (kr. pr ha)
JB1-3	599	443	288	133	991
JB5- JB6	3453	3637	3822	133	991

I tabel 2 er vist dækningsbidraget for forskellige andele af vinterhvede og vårbyg i sædskiftet. Pil med direkte flisning, er rentabelt på sandjord, men ikke på lerjord. Udbyttetabet på lerjord er i størrelsen 1500-2000 kr. pr ha. På sandjord er effekten en netto gevinst på 300-700 kr. pr. ha. Man skal dog være meget opmærksom på, at disse tal alene dækker dækningsbidraget i marken. Hvis kornet fodres op på en svinebedrift, vil landmanden skulle erstatte kornet helt eller delvist med indkøbte fodermidler. Ved et udbytte på 53 hkg pr. ha i vinterhvede og 47 hkg pr. ha i vårbyg og en merpris for indkøbt korn på 10 kr. pr hkg, vil det beløbe sig til 490 - 520 kr. pr. ha, afhængig af fordelingen af vårbyg og vinterhvede i sædskiftet. I så fald vil man tabe 200 kr. pr. ha på sandjord med en høj vintersæds andel, men det økonomiske merudbytte vil være på ca. 100 kr. pr ha på sandjord med en lav vintersæds andel. Økonomisk vil pileydrkning på en husdyrbedrift på sandjord derfor balancere omkring det økonomiske nulpunkt. Rentabiliteten for den enkelte landmand afhænger altså helt af, om han reducerer egenproduktionen af foderkorn til et niveau, hvor han netto skal købe korn for hver ha han omlægger til pil.

Pil er godkendt som alternativ i den målrettede kvælstofregulering, og en ha pil vil udløse et støttebeløb under den målrettede regulering på 625 kr. pr. ha, idet 1 ha pil kan tælle som 1,25 ha efterafgrøder. Man skal dog være opmærksom på, efterafgrøder giver en støtte på 500 kr. pr. ha, mens omkostningen til etablering er ca. 300 kr. pr. ha. Netto er der altså en gevinst på 200 kr. pr. ha ved efterafgrøder hvis man har plads i sædskiftet til dem uden at skulle skifte fra vintersæd til vårsæd. For at opnå samme kvælstofreduktion skal man dog have 1,25 ha efterafgrøder, og nettogevinsten ved at implementere samme mængde kvælstofvirkemidler som efterafgrøder vil så være 250 kr. pr. ha pileækvivalenter hvis man vælger efterafgrøder uden sædskifte ændring i stedet for pil. Netto mergevinsten ved at omlægge til pil vil da være 375 kr. pr ha pr. år. Dette kan i nogen tilfælde gøre pil til et rentabelt alternativ til efterafgrøder i korn, i de tilfælde hvor det aflede korn ikke skal opfodres. Man skal dog være opmærksom på, at støttebeløbene i den målrettede regulering ændre sig fra år til år. Derfor kan man ikke være sikker på at modtage denne støtte i alle de 20 år som en pilekultur ligger. Man skal derfor vurdere, om økonomien i pileydrkningen kan bære, også hvis støttesatserne i den målrettede regulering ændres.

Usikkerheder og følsomheder

For alle de her sammenlignede afgrøder, er de dækningsbidrag der her er regnet med, behæftet med en vis usikkerhed. Både fordi udbytterne er varierende fra mark til mark og år til år og fordi maskinomkostningerne varierer meget fra bedrift til bedrift. Særligt er udbytteforudsætningerne for pil meget usikre, da der ligger forholdsvis få forsøg bag de standardudbytter der anvendes i budgetkalkulerne. Om det kan betale sig for den enkelte landmand at dyrke pil vil derfor være meget afhængigt af det udbytte, man kan forvente i både kornafgrøder og pil på det areal der omlægges. Dette er umuligt at afgøre uden at kende de lokale forhold.

Perspektiver

Som det fremgår af ovenstående, er økonomien i pileydrkning formentlig langt bedst på sandjord, og det vil være ganske dyrt at omlægge store arealer til pileydrkning på lerjord. På sandjord kan det være rentabelt at dyrke pil, men det afhænger af, om man kan kompensere for det manglende korn ved indkøb af korn til foder. På sandjord, er de fleste landmænd dog også husdyrproducenter, hvorimod den rene plan-teavl er langt mere almindelig på lerjord. Derfor kan det blive vanskeligt at realisere 100.000 ha pil, uden at give økonomisk tilskud til pileydrkning. Allerede i dag kan der opnås en vis støtte til dyrkning af pil

under den målrettede regulering, men støtten har ikke fået arealet med pil til at stige voldsomt. Det kan skyldes, at der kun er en lille økonomisk gevinst, i forhold til at opfylde den målrettede efterafgrøder i kombination med at støtte satserne er bestemt årligt. Da pil er en kultur med en dyrkningscyklus på 20 år er der brug for sikkerhed omkring støttens størrelse i mange år frem i tiden, hvis støtten skal give budgetsikkerhed for landmanden. Samtidig er det nødvendigt, at støttens størrelse tager hele landmandens forsyningskæde med i betragtning, hvis landmændene skal finde støtten attraktiv.